

Innst. 22 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:142 S (2010–2011)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Bente Thorsen, Tord Lien og Jon Georg Dale om å utarbeide undervisningsmaterieell om norske krigsseileres innsats under andre verdenskrig

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det utarbeides undervisningsmaterieell til bruk for lærere som underviser i ungdomsskolen om norske krigsseileres innsats og historie før, under og etter den andre verdenskrig.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tor Bremer, Svein Gjelseth, Anna Ljunggren, Khalid Mahmood, Hadia Tajik og lederen Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Mette Hanekamhaug, Tord Lien og Bente Thorsen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Henning Warloe, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristine Kvam, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til representantforslaget.

Komiteen vil understreke krigsseilerens betydning for den allierte krigsinnsats og seier over

Nazi-Tyskland i andre verdenskrig. Samlet utgjorde krigsseilerne og den norske handelsflåten det største norske bidraget under krigen og bidro sterkt til å befeste det frie Norges posisjon under og etter krigen. Mange krigsseilere betalte en høy personlig pris for sin innsats, og flere tusen omkom i tjeneste for sitt fedreland. Komiteen vil derfor beklage at det skulle ta mange år og hardt arbeid før krigsseilerne fikk sitt rettmessige vederlag for innsatsen gjennom vedtak i Stortinget 1972.

Komiteen vil understreke at krigsseilerens innsats er en viktig del av historien om Norge og andre verdenskrig, og ser det som naturlig at den enkelte skole og lærer innenfor læreplanens kompetansemål vektlegger dette. Komiteen merker seg at det fra ulikt hold stilles spørsmål om andre verdenskrig generelt og krigsseilerens innsats spesielt er tilstrekkelig belyst og vektlagt i læreplaner, pensum og undervisning. Komiteen viser til svar 24. mars 2011 fra kunnskapsminister Kristin Halvorsen på skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Bente Thorsen, som redegjør for læreplaner og kompetansemål i historiefaget på hhv. 10. klassetrinn og i videregående opplæring.

Komiteen vil understreke verdien av det viktige arbeid som museer, organisasjoner og enkeltpersoner gjør for å styrke kunnskapen hos nye generasjoner om andre verdenskrig, og at dette er et viktig supplement til skolens undervisning om temaet. Komiteen ser det som positivt at skolene nyttiggjør seg den kunnskap og erfaring som disse aktørene innehar, og vil særlig peke på at stiftelsen Arkivet i Kristiansand har et prosjekt knyttet til krigsseilerens innsats under krigen som vil kunne være til hjelp i undervisningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er veldig positive til det gode

bidraget fra foreninger, lag, enkeltpersoner og Stiftelsen Arkivet i forbindelse med å gjøre krigsseilerne innsats kjent. Samtidig er det viktig å peke på at dette etter disse medlemmers syn ikke godt nok ivaretar tilgjengelighet for undervisningsmaterieell i den enkelte skole.

Disse medlemmer viser til at det ikke er mangel på informasjon om krigsseilerne. Utfordringen er at det ikke finnes lett tilgjengelig lærematerieell til bruk for lærerne, dersom de ønsker å gå litt i dybden i undervisningen.

Disse medlemmer vil minne om Meld. St. 19 (2009–2010) Tid til læring der det blir tydeliggjort at lærebøker og tilhørende materieell synes å ha stor betydning for lærernes planlegging. Læreboka brukes som en av de viktigste ressursene for planlegging av undervisningen, og den er ofte styrende i utviklingen av lokale planer. Lærebøkene i samfunnsfag inneholder veldig få opplysninger om krigsseilerne, og dermed reduseres muligheten for undervisning i temaet, da det vil kreve veldig stort tidsbruk å utarbeide undervisningsmaterieell for de lærerne som ønsker å undervise om dette.

Disse medlemmer vil hevde at krigsseilerne har vært utsatt for manglende anerkjennelse for sin innsats og en uverdigg behandling fra det offentlige Norge etter krigen. Disse medlemmer mener at utarbeiding av et undervisningshefte til bruk i ungdomsskolen vil være med på å gi anerkjennelse til de få gjenlevende krigsseilerne og deres familier. Samtidig mener disse medlemmer at et slikt tiltak også ville styrke de fremtidige generasjoners forståelse av krigsårene og den innsats Norge og nordmenn faktisk gjorde i kampen mot okkupasjonen og for de alliertes endelige seier over Hitlers aksemakter.

Disse medlemmer viser til forsvarsministerens tale, holdt på Akershus festning den 8. mai 2011, om de få gjenlevende krigsseilere og tusener av pårørende og etterkommere av krigsseilerne. Forsvarsministeren sa blant annet:

«Det var over fire tusen sjøfolk som aldri kom hjem etter krigen. Historikerne har uttalt at Norges største bidrag i de alliertes kamp mot aksemaktene nettopp var den norske handelsflåten. Den behandlingen våre krigsseilere fikk da de omsider kom hjem vil alltid stå som en skamlett på nasjonens ære. Jeg er glad for at jeg som forsvarsminister i dag kan si at vi har lært av fortidens feil og hvordan de kan rettes opp.»

Disse medlemmer er glad for at forsvarsministeren «har lært», men merker seg at komiteens flertall ikke finner det viktig nok til å bidra til å sikre at fremtidige generasjoner skal få lære om krigsseilerne og dermed bidra til å rette opp denne «skamlett på nasjonens ære».

Med bakgrunn i dette fremmer disse medlemmer forslaget i dokumentet.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utarbeides undervisningsmaterieell til bruk for lærere som underviser i ungdomsskolen om norske krigsseileres innsats og historie før, under og etter den andre verdenskrig.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:142 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bente Thorsen, Tord Lien og Jon Georg Dale om å utarbeide undervisningsmaterieell om norske krigsseileres innsats under andre verdenskrig – vedlegges protokollen.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 20. oktober 2011

Marianne Aasen

leder

Henning Warloe

ordfører